

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

1/2 " 1 " 60 "

1/4 " — 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

1/2 " 3 "

—o—

Numeri singuratici se vënd
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

—o—

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ, — KOLOZSVÁR
 6. JÓKAI-UTCZA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foi: Dr. E. DĂIANU

DILECTO FILIO STEPHANO HAVASI

Pius P. X.

Dilecte fili, Salutem et Apostolicam benedictionem.

Cum ex amplissimo Albae-Julienensis Antistitis documento compertum sit Nobis, te de religione optime meruisse, utpote qui pietate praestans atque huic S. Sedi devinctissimus, Ecclesiam Claudiopolitanam largiter adiuveris, dignum te profecto existimavimus, quem per illustri honore titulo decoramus. Quare te a quibusvis ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, his litteris te Equitem Ordinis S. Silvestri Papae facimus, constituimus, renuntiamus, teque in eundem Equitem coetum nuper a Nobis innovatum referimus. Proinde tibi concedimus, ut propriam Equitum huius Ordinis vestem induere, ac proprium item insigne gestare queas, nempe Crucem auream, octogonam, alba superficie imaginem S. Silvestri Papae praeseferentem, quae taenia serica rubro nigroque distincta colore, extremis oris rubris, sinistro pectoris latere, ex communi Equitum more, dependeat. Nequod vero discrimen tam in veste, quam in hummodi Cruce gestandis contingat, appositum schema tibi iussimus tradi.

Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XXVI. mensis Septembris Anni MCMV. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

(L. S.)

Alois. Card. Machi m. p.

Faptă și răsplată.

Delicta maiorum immeritus lues
 Romane, donec templa refeceris
 Aedesque labentes Deorum.

Horaț, Oda VI. ad Romanos.

În timpul acesta de jubileu, în care însă nime nu să gândește se celebrăm cea ce mai vârtos s'ar cădea: răsărirea neamului românesc pe plaiurile Daciei vechi — ni-se prezintă într'o culoare mai vie și mai de sărbătoare tot cea ce se face și se petrece mare și înălțător, deși nu se face și nu se petrece după vr'un program anume și înainte statorit. Intre aceste instinctive manifestațiuni jubilar se ridică până acum, aici la noi, sfințirea monumentalei catedrale din Sibiu, care în noi a întărit și a limpezit și mai mult gândul înalt al noiei biserici din Cluj, gând ce ne stăpânește, și ar trebui să ne stăpânească pe cât mai mulți de pretutindena. Nu e o întâmplare oarbă, ci un fapt cu rost limpede în istoria noastră, că cei mai mari ai neamului, un Stefan, un Mihaiu, un Neagoe Basarab, și alții ca ei, și-au legat numele pe veci de monumentale biserici, mănăstiri și întemeieri de episcopii. Și dacă curentul stăpânitor astăzi la noi, (sau mai bine lipsa de un astfel de curent) a cam rupt cu datina străbună și numai rar se mai ivesc fapte asemenea marilor pilde din strămoși, ne sună și noue îndemnul cuminte al păgânului, dar idealistului poet al strămoșilor Romani, care îi îndemna să păzească *religiunea*, spunându-le că toate nenorocirile Italiei ivesc din disprețuirea religiunei.

În lumina acestor fapte cea ce a făcut *Stefan Havași Oășanu* în folosul bisericii din Cluj se ridică la înălțimile istorice, cari luminează trecutul nostru de 18 veacuri. În sufletul lui a lucrat Dumnezeu părinților nostri, când i-a dat gândul, ca tot cea ce el a adunat o viață de om, cu muncă grea și îndelungă răbdare, să se asigure pentru scutul neamului, pentru întărirea și strălucirea bisericii.

Hotărârea aceasta, care ea singură încă înalță sufletul în care s'a zămislit, face cinste inimii românești și creștinești alui Stefan Havași, și ar fi vred-

nică de atențiunea tuturor celor ce se preocupă de cauzele mari ale neamului.

Nu se putea firește, ca o faptă așa de luminată, o jertfă așa de curată, să rămână nebagată în seamă. În oștirea bine rânduită ori ce act de eroism străbate până la cunoștința celui mai sus pus comandant. Biserica noastră, în care este organizată o parte a neamului românesc, este ordine și bună rânduală. Din treaptă în treaptă s'a înălțat, ca și fumul jertfei bine primite, vestea faptei de abnegație eroică, și ea a ajuns acolo unde tronează cea mai mare autoritate pământească împreună cu bunătatea de Părinte al bunilor creștini. Ajunsă odată acolo nu putea să rămână fără un răspuns; fapta bine săvârșită nu putea să rămână nerăsplătită.

Un astfel de creștin trebuia scos la iveală, un astfel de suflet luminat trebuia înălțat ca o luminare, ca să vadă toți și toate. Un piept, în care palpitatează o inimă așa de bună, trebuia împodobit, ca să se plinească toată cuviința.

Și Stefan Havași a fost distins; nu pentru el, ci pentru noi. El își simte răsplata în înșasi conștiința bună a faptei ce a săvârșit. Dar pentru noi, cei mulți, cari ne cufundăm în deșertăciuni, și miserii, și nu vedem cărarea luminoasă ce ne-ar duce la mântuire.

Astăzi Stefan Havași este cavalerul S-tului Silvestru, Papa dela Roma. Este unul din acei 300 bărbați, pe cari Părintele dela Roma, în vederea tuturor creștinilor din lume, îi socotește vrednici a purta pe pieptul lor, în strălucirea crucei albe, icoana marelui și sfântului Silvestru, pe care biserica noastră creștinească — pe atunci una și nedespărțită — îl prăznuia la 2 Ian., și pe care pe urmele străbunilor, cu un glas și pe o formă, îl cântăm și noi cu toții, — uniții și neuniții cu Roma — prăzmuindu-l cu următorul *condac*:

»Intre preoți preot te-ai arătat al Impăratului și alui Dumnezeu, de D-zeu purtătoriuile, cu pustnicii împreună vorbitor fiind; pentru aceasta împreună te bucuri acum cu cetele ingerilor Părinte, veselindu-te întru cele cerești, Silvestre, Mărite Păstorule; mântuește pe cei ce sevârșesc cu dragoste pomenirea ta».

Sfântul Părinte, Papa Silvestru, a fost după S. Petru, cel mai îndelung stăpânitor Papă, până în vremea sa (314—335). Urrând după eliberarea bisericii prin Constantin cel mare, pe

care se crede că l'a și botezat, a cârmuit biserica cu multă putere. Conciliul cel mare dela Nicea (325) mai cu evlavie pomenit de toată creștinătatea, s'a ținut sub stăpânirea lui. Eată ce idei mari și înălțătoare pentru un creștin se leagă de crucea de cavaler al acestui mare ordin, pe care încă nici un Român nu l'a purtat până acum.

Răsplata ce s'a dat dela Roma vrednicului creștin este deci vrednică de fapta răsplătită, și tot ceea ce mai dorim e: ca D-zeu să-l țină pe bunul nostru credincios și frate întru lungime de zile și să afle mulți urmași ai faptei sale, ca apoi să-și vadă cu ochii și visul bătrânețelor sale cinstite: *noua biserică română în Cluj*.

* * *

Distincțiunea frumoasă, pe care Papa Piu al zecelea a dat-o d-lui Ștefan Havași, s'a predat cu toată solemnitatea în Dumineca Rusalelor, în biserica din Cluj. Vestea se lățișe și astfel biserica, și de altfel mică, nu putu cuprinde nici pe departe pe toți credincioșii. Bunul credincios se mărturisise de dimineată și în decursul liturgiei s'a împărtășit cu sfânta cuminecătură, cea ce făcu o adâncă impresiune.

Sfârșindu-se sfânta liturgie protopopol Dr. Dăianu, în ornate urcă amvonul și predică despre însemnătatea marelui praznic a pogoririi spiritului sfânt, insistând mai ales asupra darului limbilor cu care D-zeu a inzestrat pe apostoli și făcând, ca fiecare de ori ce neam, să audă în limba maicii sale mărirea lui D-zeu. Arată că biserica lui Christos totdeauna a susținut dreptul sfințit al limbei materne și că *același* spirit sfânt, care a dat apostolilor darurile cele multe și bărbăția de a-le propovedui, viază și azi în biserica adevărată alui Christos. Fiecare neam își aude în limba maicii sale mărirea lui D-zeu și fericit neamul, care mai mult se poate închina acestei măriri. În cadrul acestor idei oratorul așează momentul îmbucurător al decorării făcute dela Roma pe sama marelui ctitor al bisericii din Cluj. Cetește scrisoarea Escelenței sale a Metropolitului, apoi învoirea dată de Maiestatea Sa, și comunicată prin Ministrul de Culte, în urmă cetește latinește, și apoi românește brevea apostolică pe care o dăm în fruntea foi în original. Eată pe românește cuprinsul acestui înalt scris pe pergament:

IUBITULUI FIU STEFAN HAVAȘI

PAPA PIU al X.

Iubite fiule! Mântuire și binecuvântare apostolică.

Dupăce din raportul foarte larg al Archievului de Alba-lulia am aflat, că tu foarte bine ai meritat față de religiune, ca unul care fiind distins prin pietate și foarte devotat acestui sfânt Scaun, ajuți din belșug biserica din Cluj, te-am aflat de bună samă vrednic, ca să te împodobim cu un prea strălucit titlu de onoare. Drept aceea

deslegându-te pe tine, numai de dragul acestui lucru, de ori-ce legături, osânde și pedepse bisericești în cari ai fi căzut cumva, și declarându-te prin aceasta absolvat, — în puterea acestei scrisori te facem cavalier al ordinului *Sfântului Silvestru Papa*, te așezăm într'aceasta cinste, te declarăm și te introducem în ceata acestor cavaleri, restaurată de curând din partea noastră. — Prin urmare îți concedem ție ca să poți purta vestmântul propriu al cavalerilor acestui ordin, și sămnuș propriu anume: Cruce de aur, în opt cornuri, având pe suprafața albă icoana Sfântului Silvestru Papa, care să atârne de o bandă de mătăasă, în culoare neagră și roșie deosebită, pe partea de a stânga a peptului, dupăcum e datina de obicei al cavalerilor. Ca nu cumva să se întâmple o deosebire în vestmânt, precum și în purtarea crucei, am poruncit să ți-se trimită alăturatul model.

Dat în Roma la Sf. Petru, sub inelul pescarului, în ziua de 26 Septembrie 1905. Al Pontificatului nostru anul al III-a.

(L. S.) Aloys. Card. Machi m. p.

Făcând aprepțiarea faptului oratorul încheie implorând binecuvântarea lui D-zeu asupra credincioșilor într'u a duce la îndeplinire gândul frumos al noiei biserici. Coborîndu-se de pe amvon protopopul ia de pe prestol *crucea ordinului Sf. Silvestru*, păstrat într'o cutie de mătăasă, și cu cuvinte potrivite o așează pe pieptul d-lui Havași, lângă două medalii împărătești-regești. Pe urmă gratulându-i îl îmbrățosează între aclamațiile credincioșilor. După aceea d-l cavalier Havași a primit în casa parohială și acasă felicitările fruntașilor români din Cluj.

Era proiectată o cină comună în onoarea acestui fapt îmbucurător, în vederea petrecerii populare de Duminecă, 10 Iunie, cina se va ținea atunci, în restaurantul din parc, unde va avea loc și concertul tinerimii noastre din Cluj (Lövölde).

D-l cavalier Havași a primit scrisori și telegrame de felicitare din mai multe părți dela fruntași români. La aceste gratulări se asociază de sigur fiește care Român bun.

Statul, Biserica și Școala.

II.

7. Realizarea unității însă nu atâră numai dela aceasta.

Instrucțiunea și educațiunea, este un drept inviolabil al familiei, al comunei, al bisericii, al societății, ear nu al statului, nici al puterii politice.

Dacă deci statul totuși le-ar monopoliza, numai cu atacarea drepturilor cardinale ar putea-o face, numai cu apăsarea libertăților, adică prin lege și prin forța materială covârșitoare ce o are legea. Dar o lege nedreaptă nu e lege, în conștiință nu obligă pe nime. Ear cu forța — precum ne-o dovedește istoria — numai pe un

timp se poate apăsa adevărul, dreptul și libertatea. Mai curund sau mai târziu, dar negreșit erupe și cutrupește din cale-i pe usurpator.

Statul dar nici cu al doilea mijloc, cu legea și cu forța materială, nu ar fi în stare a crea unitatea națională. Ba chiar prin aceasta oar nimici.

Monopolul școalelor de stat — precum s'a întâmplat în Germania, Belgia, Franca și pretutindena află împotrivire din partea întregii societăți religioase, ba chiar și dintre cei indiferenți nereligioși se împotrivesc toți aceia, cari sunt conștii de drepturile *cetățânești* și nu jertfesc dreptul și libertatea pentru utopia nerealizabilă a unei stăpâniri tiranice, brutale. Acest războiu cultural, Kulturkampf, va fi statornic și va dura până când se va restitui domnia drepturilor.

Astfel Statul ar ajunge prin monopolul școlar chiar contrariul. În loc de a crea unitatea națională, el însuși ar nimici-o, producând o luptă inversunată și turbată și așa ar conturba chiar și aceea ordine și unitate politică, care pe lângă respectarea drepturilor ar mai putea exista în ciuda divergenței de gândiri, simțeminte și aspirațiuni și pe care statul prin asigurarea drepturilor e și îndătorat a-o susține.

3. Realizarea prin monopolul școlar a unității în gândire, simțământ și voință nu numai e imposibilă, ci superficială, ba chiar dăunătoare pentru stat.

1. Statul nu e o societate spirituală sau religioasă — cum e biserica, pentru a cărei existență în adevăr se recere necondiționat aceasta unitate triplă baremi în lucrurile mai de căpetenie — ci e o societate politică alcătuită din oameni liberi și diferiți la ideal, simțeminte și voințe (societate morală) cu scopul de a-și asigura pe toate terenele aceste libertăți.

Scopul acesta și temeiul de existență al statului presupune aceasta libertate în păreri, simțeminte și voințe, presupune deci aceasta diferență și nu pretinde decât unitatea oamenilor în acele însușiri, cari se recere la aceea, ca statul să-și ajungă scopul sau cu alt cuvânt să-și poată asigura libertatea pe acest teren triplu, adică diferența.

Aceste însușiri sunt următoarele: *unitate* în cinstirea drepturilor împrumutate ce le avem cu privire la libertățile amintite precum și în îndeplinirea obligămintelor ce rezultă din acele; în iubire comună față de neamul și țara între cei avizați la aceasta; în voința de a susține și a aduce la înflorire patria; în promovarea bunurilor (drepturilor) comune ale patriei; în susținerea la legile drepte, nevătămătoare de drepturi; în îndeplinirea punctuoasă a datorințelor civile, cari le avem față de stat (darea, serviciul

militar); în păstrarea instituțiilor și datinelor bune naționale; în toleranța socială, ba chiar și în iubire față de concetățeni fără de privire la părerea și religiunea acelora; cu un cuvânt unitate în toate acele însușiri, a căror fundament este rânduiala, ordinea morală bazată pe religiune — și pe cari statul cu toată puterea sa nu ar fi în stare a le produce fără de credința în ordinea morală și în izvorul acesteia, în religiune.

Dar chiar pentru unitatea în aceste proprietăți, nu e de lipsă monopolul școlar de stat, căci aceasta există și fără de acesta acolo, unde domnește religiunea, chiar și când aceasta e de diferite categorii, căci în aceste proprietăți convin toate confesiunile religioase, cari recunosc ordinea morală și cari află de necesare acestea proprietăți, fie și numai pentruca sub puterea apărătoare a cutărui stat susținut prin aceste să-și poată mărturisii cu atât mai liber și cu atât mai sigur doctrinele lor deosebite și să-și poată realiza diferitele lor scopuri.

Unde ne trebuie mai mare argument cu privire la faptul, că de când s'a ivit reformațiunea, adică de când a încetat unitatea în credință și știință s'a început disolvarea unității pe toate terenele, de atunci au existat state puternice, deși pe terenul religioasă, moral și politic domneau controverse din ce în ce mai mari. Și când a fost o diferență atât de mare în păreri, simțeminte și aspirațiuni pe terenul religioasă, științific, politic, economic și social ca astăzi — și cu toate aceste statele există, ba cele mai multe sunt înfloritoare și dacă în multe locuri s'au sporit năcazurile morale și materiale, cauza principală a acesteia e chiar aceea, că cele mai multe state s'au abătut dela învățăturile singure infalibile ale bisericii și împiedecând-o în nizuința de a mântui omenimea, știrbindu-i din drepturile sale, s'au nuzit a-și elupta și aroga șieși conducerea morală-spirituală, ba de multe ori chiar și cea eclesiastică, spre ce nu au avut nici capacitatea recerută și nici drept și astfel chiar și pe terenul propriei lor activități nu au putut obține decât rezultate păgubitoare.

(Va urma.)

Crestături.

— **Ex-lex-ul** a încetat. Dieta a votat guvernului indemnizare. Asentările se vor începe în curând, că și recruții s'au votat. Nu fără interes s'au petrecut aceste momente mari; deputații maghiari au votat toți, ai noștri nici unul. Au și vorbit mult în contra acestor proiecte, adică contra guvernului deputați români și slovaci. Mai ales Români: Dr. Mihali, Dr. Pop C. Stefan, Dr. Vlad și Dr. Vajda au vorbit cu putere multă. Se făcuse svon, că Români fac obstrucție. Dar n'au făcut. La momentul hotărîtor au curmat discuția. Păcat, că în toial discuției

FOIȚA RĂVAȘULUI

Din învățăturile istoriei.*)

I.

Trei Maiu. Luna reinvierii, luna poeziei și a iubirii. E vremea, când preste fața lumii trece zina cea nevăzută, din părul de aur al căreia se revarsă lumina aceasta blândă, care poleiește toate cu o strălucire ușoară. Din ochii ei își împrumută ceriul albastru purtător de pace. Oftarea abia simțită a inimii sale o prinde vântul și o spune frunzelor, cari o tremură lin în freamătul lor. Și pasările adormite și deșteptate în șopotul acesta, primesc în suflet tânguirea primăverii, inima li-se umple și jalea se revarsă în cântece dragi. Pe urmele zinei resar florile cu podoaba lor în fel de fel de fețe. Înșirându-se una lângă alta pe covorul cel verde, ele cresc fiecare după cum li-s'a dat dela Cel ce le trimite, arătând cât de frumoase sunt făpturile lui D-zeu, când nu trec peste legile acele, pe cari el le-a așezat în firea fiecăreia.

Și cu toate aceste noi nu ne-am adunat aicea spre a sărbători sosirea primăverii; nu ne-am adunat aicea spre a înălța un imn de mărire cătră Creatorul cel cu adevărat minunat în lucrurile sale.

Ceriul țării acesteia ocrotește oameni, pe cari D-zeu ni-a adunat din cele patru vânturi, așezându-ne în brațele ei. Incălzindu-ne în ra-

zele aceluiași soare și hrânindu-ne cu bunătățile aceluiași sin, ea are menirea să crească din noi frați buni și membri folositori în marea familie a omenimei. Dar ursita a adus peste noi vremuri, cari au sămănat în sufletul nostru patimi multe și acum de o mie de ani și mai bine ne svărcolim întruna. Și din tot sbuciumul acesta nouă românilor un adevăr ne luminează: ne-am dovedit, că suntem ca stâncile acele din mijlocul mării, cari cu cât le bat valurile mai puternic, cu atât se înalță mai mult deasupra lor. Și din furtunile ce ne-au bătut în scurgerea vremilor am eșit mai mult sau mai puțin întăriți, după cum păturile dela talpa stâncii au simțit mai mult sau mai puțin isbitura valurilor.

Înainte de asta cu o jumătate de veac biruiseră niște idei, cari pornite din același izvor cu creștinismul, duceau mântuirea în toată lumea, sfărmand lanțuri și luminând suflete, întocmai ca și învățăturile lui Christos: *ideile libertății*. Cuvintele mântuirii celei noue răzbiseră și în țara noastră și neamul nostru își căpătase unele din drepturile străbune, din *pristina iura*, cari cu atâta încredere și umilință le ceruseră vlădicii noștri încă la 1791. În 3/15 Maiu 1848 se ține adunarea dela Blaj. Români în urma vorbirii lui Bărnăuș și alui Laurian (4/16) votează cele 16 puncte, prin cari națiunea română se declară de parte întregitoare a statului, vrea desființarea de tot a iobăgiei, vrea libertate industrială și comercială, libertatea tiparului, libertatea întrunirilor, jurații, egalitate de dări publice, desființarea privilegiilor. Punctele votate de români în adunarea dela Blaj, jurământul depus de ei atunci, sunt martori, că libertatea pentru care ei au luptat a fost un adevăr viu și nestrămuțat. (Gh. Adamescu:

Luptele pentru naționalitate a Românilor de peste munți în 1848—49. București, tip. mod. 1892.) Dar ursita a hotărît să se pornească războiul.

Ori cum ar fi, mergând înainte și spulberând cetele contrare ori retrăgându-se dinaintea puterii covârșitoare a vrăjmașului, trupul neamului a sângerat și jertfa cu drept își aștepta răsplata. »Români au căpătat ca răsplată, ce au căpătat ungerii ca pedeapsă«, zice Papiu Ilarian. Iar sufletul aceluia, care a condus neamul în mijlocul furtunii — s'a frânt. Omul acesta era fiul țării cu munți înalți, cari deapururi își îndreaptă privirea spre culmile virtuții și a mării. Suindu-i pe potecile cele iuți, ei te învață cât de grea e lupta pentru virtute, pentru bine și fericire, dar varsă în sufletele celor ce-i cunosc și nădejdea neînfrântă, că precum învingând piedecile, ce-ți stau în cale, cu fruntea scaldată în sudori, ajungi odată sus, sus pe vârful lor, tot așa nesmintit va trebui să vină răsplata muncii celei drepte, ori câte piedeci ni-s'ar pune. Plin de dragoste pentru neamul cel asuprit, gata la orice jertfă pentru mântuirea lui, sincer și loial până și cu neprietenii, bun și încrezător chiar și când umblă pe cărările *strâmbe* și *întunecoase* ale politice, așa ar fi trebuit să zică și el, ca acel erou din poveste, care întrebându-l bătrânii poporului, că el ce crede despre lupta ce vor porni-o pentru apărarea libertății, fiul munților le răspunde: »Nu-mi cereți sfatul, dar când e vorba de faptă, chimați-mă pe mine«. Eroul nostru n'a făcut-o și așa a trebuit să se mulțamească cu cununa de mucenicie al libertății românești.

La vederea acestei tragedii sguduitoare, acestui joc al sortii crude, e cu neputință să nu ne tresară în minte un gând: De unde vin oamenii

*) Conferință cetită la serata literară ținută în Cluj la 3,16 Maiu n. 1906.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

s'au scăpat cuvinte jignitoare pentru sentimentul românesc, ba chiar și unele enunțuri, cari constituie adevărate eresuri politice. Cu intenție sau fără intenție, din nebagare de samă ori din neștiere, destul că s'au făcut greșeli, cari sunt cu atât mai mari, că s'au spus acolo unde s'au spus și de oameni cari reprezintă.

— **Echoul sărbătorilor dela Sibiu**, încă n'a răsunat de tot în presă. D-l Iorga a început în *Sămănătorul* din urmă descrierea lor așa cum numai Domnia sa știe să o facă. O notă, care ne privește mai de aproape, fiind că am atins-o și ne și atinge de a dreptul, se face îndată la începutul descrierii sărbătorilor. Eată-o:

«... E o mare mulțime românească strânsă în Sibiu pentru aceasta sărbătoare unică, a mândriei noastre și a viitorului nostru mai presus de confesiuni (aș fi vrut să vie și Uniții, confesia rivală, și m'aș fi simțit mai mândru, că sunt Român dacă Escelența Sa Vlădica Ioan ar fi poștit pe Escelența Sa Vlădica Victor din Blaj, și dacă acesta ar fi venit). Se văd grupuri de țărani în toate porturile gătiți de sărbătoare...»

— **Ce este presa?** »Presa este gândurile puse pe hârtie, aceste gânduri nu trec murite (! ?), ci intră într'alți creeri de unde iară iese. Presa este magazina gândurilor, dar crești, învață și luminează».

— Așa luminează o foaie românească pe plugarii nostri dela sate.

Eată ce este presa, îndeosebi presa românească dela noi.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **Procesiunea la holde** s'a făcut a doua zi de Rusalii. Vremea fiind frumoasă credincioșii au luat parte în număr mai mare ca ori când. În rând de câte doi, cu praporii înainte și'n mijloc cu preoții și cu frumosul steag auriu al Reuniunii femeilor au străbătut ulițele cele mai mari până în marginea de câtră Gyurfalău a orașului, unde s'a făcut binecuvântarea țarinei. D-l cav. Ștefan Havași și D-l Vas. Ranta Buticescu, singurii din inteligența noastră, au luat parte la aceasta frumoasă procesiune. D-l cav. Havași purta pe pieptul său cu vrednicie crucea ordinului s. Silvestru, alături de alte 2 decorații împărătești.

— **Esamenul la școala românească** s'a ținut Luni, a doua zi de Rusalii d. a. dela 2—4 gare. A fost o frumoasă dovadă a harniciei tinărului nostru învățător Andrei Pora. Esamenul a fost presidiat de d-l protopop Dr. E. Dăianu, care la deschidere a rostit o cuvântare potrivită, exprimând între altele dorința ca esamenul viitor să se poată ține în noua școală. Dr. A. Frâncu, inspector școlastic parochial, care încă a luat parte la esamen, a împărțit copiilor frumoase medalii, cari pe o parte au chipul preacuratei și pe cealaltă crucea cercuită de cuvintele: »Păzește limba, legea și moșia noastră«. D-l Dr. Frâncu a adresat câte-va cuvinte călduroase cătră părinți, cari erau destul de numeroși și cătră copilașii, cari au dat răspunsuri, atât de cuminti. S'au împărțit pe lângă medalii și premii în bani, oferite de Dr. Frâncu și Dr. Victor Poruțiu, avocați.

cu patimile și luptele lor? și neamul nostru în mijlocul atâtor primejdii, ce l'a apărat, oare de nu s'a prăpădit? Și care e chezașia întăririi lui pentru lupta din zilele noastre?

II.

Neprețuite și fără număr sunt învățăturile ce ni-le întinde istoria, această biblie a zilelor noastre. Pilde strălucite de iubirea neamului și a țării, de luptă pentru virtute, de alipire cătră tot ce e nobil și frumos; isvor nesecat de nădejde și îmbărbătare în svârcolirile pentru luminarea popoarelor și pentru îmbunătățirea sorții lor; revărsare de lumină asupra sufletului omnesc, desvălire a puterilor urzitoare, pe cari le-a așezat Creatorul în adâncul acesta nepătruns. Dar poate cea mai însemnată învățătură ce ni-o dă istoria, e cea care se desface din cele zise de istoricul frances Thiers: »Lucrarea acestei lumi se săvârșește cu încetul și fiecare generație ce trece, nu face decât a lăsa o piatră pentru zidirea edificiului, ce-l visează spiritele ferbinți«. (M. Kogălniceanu: Prefață la letopisește.) Desvoltarea omeniei asemenea este unui pom, care răsărind și crescând în pădure îl smulgi dela sinul naturii ce nu cunoaște frâuri, și așezându-l în grădina ta, îi oltoești o mlădiță nobilă, care prinându-se, îi schimbă firea sălbatică. Pomul crește, din an în an dă roade tot mai bogate, până ce îmbătrânind, se culcă iar la sinul pământului, care i-a dat viața. Din vremile cele mai vechi și până aproape de epoca clasicismului pomul tinăr al omeniei ne arată aproape numai frunzele de lipsă spre vegetarea pământurilor. Florile și fructele, pentru noi puțin cam acre, ale

— **Petrecere românească în Cluj**. Până acum nu s'a dat ca în acest oraș al Ardealului unde locuiesc la 7 mii de români să se facă petrecere pentru popor. Salutăm din inimă aceste frumoase începuturi, cari ne dovedesc că factorii luminători a poporului muncesc în direcție bună și-și înțeleg cum se cuvine chemarea. Harnicii învățători din Mănăștur și Cluj au dat dovadă frumoasă, când s'au hotărât să se ajute frățește la reușita bună a acestei petreceri, unde se vor întâlni spre a-și petrece și spre a se cunoaște mai bine toți românii din acest oraș, și cei din Cluj și cei din Cluj-Mănăștur, care acuma sunt una. Invităm și noi cu toată dragostea la această petrecere împreună cu teatru și cântări, pe toți cei ce simțesc și gândesc românește.

Iată invitarea ce ni-s'a trimis: Tinerimea română din Cluj-Mănăștur împreună cu corul bisericei din Cluj invită la petrecerea împreună cu producțiune teatrală ce se va ține la 10 Iunie n. a. c. în promenadă (Lövölde) sub conducerea învățătorului Teodor F. Negrut. Începutul la 4 oare d. u. Cluj-Mănăștur, în Maiu 1906. Oferte benevoie în folosul școlii și al corului se primesc cu mulțămintă. Program: 1. »Cântecul marinarilor«, cor bărb. de Tudor de Flondor. 2. »Paraclisierul« piesă teatrală de Vasile Alesandri. 3. »Răsunetul Ardealului« de Ioan Vidu, cor. bărb. cu solo de bariton. 4. »La oglindă« de George Coșbuc, decl. de Veronica Oprea. 5. »Pe crengi de soc« de Kirschner cor. bărb. 6. »Nunta țărănească«, tablou național într'un act de Vasile Alesandri. 7. »Sună buciumul« cor. bărb. de Simionescu. 8. Călușerul și sârba, jocuri. După producțiune urmează joc.

— **Prima cununie** în catedrala din Sibiu a fost a d-lui dr. Aurel Crăciunescu profesor seminarial, cu d-șoara Livia Leményi, fca d-lui dr. Liviu de Leményi. Actul cununiei l'a săvârșit d-l dr. Eusebiu Roșca, directorul seminarial. Felicitări călduroase.

— **D-l Iacob Mureșianu**, eminentul nostru compositor s'a împărțit în București de cele mai călduroase ovațiuni, a fost cu adevărat sărbătorit. Societatea română de cântări din București »Carmen« a dat sub conducerea măestrului Kiriac, acum sunt două săptămâni, al treilea concert în anul acesta. Printre alte bucăți a cântat și strălucita compoziție a d-lui Mureșianu: »Mănăstirea Argeșului«. A fost de față și Regina României. Numărosul public ce a luat parte la acest concert a fost peste măsură încântat de această măiastră capdeoperă a muzicii noastre. Fericitul compozitor a fost viu aplaudat. Regina mișcată până la lacrimi de frumsețea acestei piese a invitat în loja sa pe d-l Mureșianu, și l'a felicitat foarte călduros. Ne alăturăm și noi din toată inima la această frumoasă sărbătorire a celui mai de frunte compozitor ardelean.

— **† Florian Porcius**, bătrânul academician și distinsul botanic, a încetat din viață Miercuri în 30 Maiu în Rodna-veche, în vârsta frumoasă de 90 de ani.

— »Revista Bistriței« îndreaptă un călduros apel cătră toți românii binsimțitori, rugându-i

iudeilor, grecilor și romanilor le scutură, le vântură în toată lumea furtuna migrațiunii popoarelor. Dar se arată *Nazarineanul* și în trunchiul arborelui oltoește mlădița nobilă a creștinismului, așezându-l în pământul cel bun. Multe zile se născ și multe zile frumoase a avut omenia de atunci până astăzi; multe ploii și multe vânturi au inviorat frunzele și ramurii bătrânului pom, dar fără îndoială fructele lui din veac în veac tot mai bune, tot mai nobile se arată. Și din toate aceste învățături e, că evenimentele însemnate din viața popoarelor nu se ivesc la întâmplare, ci ele sunt semnele cele mai invederate ale fazelor de desvoltare naturală a neamurilor.

Rămânând în bătaia acestei raze, care pornește din făclia istoriei, să facem ca și pasărea, care orice înnălțimi să fi străbătut și orice locuri să fi văzut, cele din urmă bătaii de aripi tot la cuibul ei o aduc, să cercetăm mai de aproape felul de creștere a unui singur surcel din marea arbore, să considerăm desvoltarea și starea de față a *neamului nostru*.

(Va urma.)

Enea Zeflean.

Vorbe înțelepte.

La un milion de schintei nu-ți încălzești nici degetul cel mic.

*

Dacă soarele ar fi rentabil, Evreii ar fi găsit de mult drumul la el.

*

Cel mai ticălos fugar e cel, care pleacă din rândurile dintăiu.

să contribuie fiecare cu cât îl trage inima pentru ajutorarea familiilor celor nenorociți la alegeri. Se știe că'n cercurile electorale Lăpușul-unguresc, Șomcuta, Cehul-Silvaniei, Tinca ș. a. au fost împușcați mai mulți alegători români, iar mulți au fost răniți. Rugarea este deci foarte la loc.

— **† Necrolog**. Ioan Popa, avocat, redactor și editor al »Calicului«, a încetat din viață în 5 Iunie n. în vârstă de 68 ani. D-zeu să-l odihnească în pace.

— **In Caransebeș** de mult s'a făcut încercări pentru ridicarea unui *gimnaziu românesc*. Poticneala n'avenit dela lipsa de bani, pe cari îi pune la îndemână »Comunitatea de avere«, ci dela guvern. S'a luat hotărâre de curund — precum scrie »Renașterea« — să se facă de nou pașii de lipsă pentru câștigarea îngăduinții de a ridica gimnaziul românesc. Dorim bună isbândă.

— **Spitale sătești Carol I**. Din prilejul jubileului de 40 de ani de domnie a Regelui Carol se vor înființa în România 32 spitale sătești. Spre acest scop corpurile legiuitoare au votat suma de 2,200.000 lei.

— **Liga culturală** din București a fost recunoscută din partea corpurilor legiuitoare române de persoană morală și juridică. Cam târziu — numai de n'ar fi prea târziu.

— **Dela concertul din Gherla**. Cu ocaziunea concertului aranjat în 27 Maiu au suprasolvit în favorul Reuniunii române gr.-cat. din Gherla următorii: Dániel László, deputatul Gherlei 50 cor.; Iacob Florian, comerciant, 22 cor.; Dr. Ioan Vajda-Voevod, D-na Dr. Ioan Vajda-Voevod, câte 17 cor.; Dr. Livius Miksa, Dr. Ioan Kerekes, Dr. Gavril Tripon, Alesandru Nemes, Dr. Teodor Mihályi, Csillag Kristof, hotelier, Andreiu Todoran, câte 10 cor.; Dr. Amos Frâncu, vād. Nagy Istvänné câte 7 cor.; Demetriu Dragoș, Dr. Elie Dăianu câte 5 cor.; Martin Câmpan, Ioan Mărginean, Gavril Cupșa câte 4 cor.; id. Papp Márton, Vasile Pordea câte 3 cor.; Andreiu Macaveiu, Alesandru Radu, Dr. Victor Pop, Ioan Nemeș, Romulus Miksa, Emil Miksa, Augustin Herman, Dionisiu Vajda, Iuliu Karsai, Vasile Meta, Ioan Vekán, Vasile Băbi, Eliseu Moga, Nits János, Dr. Simeon Covrig câte 2 cor.; Teofil Moldovan 1'20 cor.; Ioan Boeriu, Dr. Ioan Moldovan, Koppár Kristof, Augustin Cupșa, Niculau Tincu, Ioan Odrea câte 1 cor. Duka Kristof, Gavril Pop, Ioan Moiš, Michail Pop, Maxim Borboja câte 40 fil. Dr. D. Radu episcop, 10 cor. Laolaltă 269 cor. 50 fil. A încurs cu totul 626'40 cor., din care sumă după subtragerea speselor, rezultă un venit curat în favorul Reuniunii de 244 cor. Primească marinimoșii sprijinitori mulțămitele noastre fierbinți și pe asta cale.

— **Proverbe române?** Sub acest titlu de rubrică cetim într'o foaie literară:

»Lupul își mută părul, dar firea nu« — Oare?

— **Limba românească**, cum se știe, e cam puțin folosită în societatea înaltă din — România. mai ales între doamne. D-l Ovid Densușanu, profes. de origine ardelean, dar contrar curentului ardelenesc, adevăc naționalist, în cultură, a ținut o prelegere despre *Limba românească* înaintea doamnelor din »societatea femeilor« de la București. La întrunirea aceasta a femeilor române, făcută în cinstea limbei românești, damele au vorbit tot franțuzește. Conferențiarul a cetit românește(!) ear la sfârșit doamnele l'au felicitat franțuzește — și d-l Densușanu a mulțumit asemenea franțuzește.

Aceasta în anul iubilare, când s'au împlinit 18 veacuri de la nașterea neamului românesc.

— **Socialiștii din Ungaria** au hotărât, în congresul lor ținut în zilele acestea în Budapesta, să se pună în grevă generală, decumva guvernul nu va presenta în curând proiectul despre votul universal, egal și secret.

— **E de un folos de neprețuit de mare** pentru fiecare damă ca să știe cum are să-și păstreze frumsețea chiar și până la o vârstă înaintată, cum poate să se apere în contra înflunțelor stricăcioase ale soarelui și vântului, cum poate să înlătore de pe față toate necurățirile, cum sunt: alunițele, peștrulele de ficat, bubițele de fierbințeli; zgrăbunțele și altele. Contra tuturor acestora e mijlocul cel mai sigur pomada de față: *Margit-Crème* a lui Földes, scutit prin lege, care nu conține nici plumb, nici argint viu. În urma folosinței ei dispar în puțin zile crețurile de pe față și pielea capătă o culoare fină, tineră și îmbujorată. O thigie mare costă 2 cor., una mică 1 cor. Se poate procura la: *Földes Kelemen* apotecar în Arad și în fiecare farmacie.

— **E miraculos efectul acela**, care îl dobândesc damele prin folosirea »*laptelui de crasta vete*« veritabil englez a lui Balassa. Acesta face să dispară în niște zile alunițele, zgrăbunțele și alte multe necurățiri de pe față, tot asemenea și crețurile feții și îi dă feții o culoare fină, tineră și îmbujorată, fără însă ca să strice pielii. E un mijloc distins la expozițiile din

Paris și Viena, care în timp scurt și-a eluat atârta la noi, cât și în Anglia cel dintâi loc între mijloacele de îmfrumșetare. O sticlă costă 2 cor. sâpunul de crastavete 1 cor.; pudrul 1-20 cor. Acestea se pot căpăta în fiecare farmacie. Prin postă le trimite Balassa Kornél, apotecar în Budapest-Erzsébetfalva.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— »Credința mea« este titlul unei cărți de 40 de pagini, 16° scrisă de *Teodor Câmpian* și tipărită în Aiud acum în a II. ediție. E un mic catechism, din care eforia școalelor din România a comandat 10 mii exemplare ca să le împartă ca premii școlărilor. S'a mai vorbit în aceasta foie de »Credința« lui T. Câmpian, când a eșit prima ediție. La a II. s'a mai adaus ceva: câteva strofe de S. Neagoe. Reproducem întâia și ultima strofă:

România mea Ție Zeule (?) prea sfinte,
Îți înaltă laude cătră cer în sus,
Te mărește'n versuri, bunule Părinte,
Toți *Resăritenii* și cei din *Apus*

Stinge dușmânia din viața română
Puternice Sfinte, umilit Te rog,
Fă-n ea să înflorească frăția deplină
Apăr'o de rele și de al urei foc!

Eată o notă pentru iubileul rasei noastre, care nu se serbează! — Cărticica se poate cere dela preotul Ios. Câmpianu, Prigor.

— **Mângăierea creștinului.** Carte de rugăciuni pentru credincioșii greco-catolici. Din cărțile rituale ale bisericii orientale și din alte cărți de pietate compusă de *Ioan Genț* protogop gr.-cat. în Oradea-mare. Cu aprobarea și binecuvântarea Ilustrisimului și Reverendismului Domn Dr. Demetriu Radu, Episcop gr.-catolic de Oradea-mare. Pag. 462 Ediție simplă 1.20; ediție mai fină dela 3.35 până la 8.45 — Dăm aceste informații după un apel tipărit, ce ni-s'a trimis, pentru că cartea n'am vezut'o.

Sz 1205/1906.

tkvi.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNYI KIVONAT.

A hidalmási kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Tamás Simon ügyvéd által képviselt Prekup Gyorgye végrehajtónak Márkiss luon (a Stefánu sancsului) tótelki lakós végrehajtást szenvedő elleni 55 kor. 70. fil. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék és a hidalmási kir. jbiróság területén levő Tótelke községben és határán fekvő és a tótelki 377 sztkjvben végrehajtást szenvedő nevén álló A + 2. 3. 7—13 rend 216 $\frac{1}{2}$, 217. 160. 739. 810. 863 1009. 1354. 1356. 1684. 1891. 1892. hrszámú ingatlanokra, — az özv. Prekup Togyerné javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartása nélkül, — 692 kor. — a tótelki 89 sztkjvben felvett A 1. 23 rend 1237. 1238 hrszámú ingatlanból végrehajtást szenvedőt illető felerész jutalékra 28 kor. — a tótelki 351 sztkjvben felvett A + 1 rend 1059/73 hrszámú ingatlanból végrehajtást szenvedőt illető 3/8 rész jutalékra 6 kor. — a tótelki 348 tjkvben felvett A + 1 rend 905, 906 hrszámú ingatlanból végrehajtást szenvedőt illető 1/4 rész jutalékra 4 kor., és a 346 tjkvben felvett A + 1 rend 7—8 hrszámú belsőségből végrehajtást szenvedőt illetett és jelenleg Gálos luon és neje Gálos Todoroszia nevén álló 1/4 rész jutalékra 123 kor becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906 évi június hó 26-ik napján d. e. 10 órakor Tótelke község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartóznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60 tcz. 42 §-ban jelzett árfolyamm számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a küldött kezéhez letenni, avagy az 1881 60 tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Hidalmás, 1906 május hó 18-án.

A kir. jbiróság telekkvi hatósága.

Papp György s. k.,
kir. albiró.

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârçiuiri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke«, Frankfurt a. Main. 1—52

Sz. 871—906

tkvi

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNYI KIVONAT.

A hidalmási kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Tamás Simon ügyvéd végrehajtónak Marosán Todorné szül. Szücs Gáfia N.-almási lakós végrehajtást szenvedő elleni 80 kor. tőke követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék és a hidalmási kir. jbiróság területén levő Nagy-almás községben és határán fekvő és a Nagy-almási 576 sztkjvben felvett A + 1 rend 96—97 hrsz. belsőségre a végreh. törvény 156 §. d) pontjának rendelkezése folytán nem csak a végrehajtást szenvedő 1/4 rész, — hanem a Kos luon lui Szimion és Marosán Gligor (kinek neje Vakár Marina) társtulajdonosok 3/4 rész jutalékaira is, vagyis az egész ingatlanra 779 kor. becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1906 évi június hó 27-ik napján d. e. 10 órakor Nagy-almás község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Árverezni szándékozik tartóznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881 60 tcz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 60 tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság telekkvi hatósága.

Hidalmás, 1906 április hó 12-én.

Papp György s. k.,
kir. albiró.

Concurs.

La societatea acționară »Bistrițana« institut de credit și economii în Bistrița e de ocupat un post de

PRACTICANT

cu salar anual de Cor. 1000. Termin 1 Iulie 1906. Explicări dă Direcțiunea.

Nu te face mașină de calculat, = ci îți cumpără una!

Calcularea nu agerește, ci îngreunează creerul; dacă ai învățat-o odată, continuă mecanic. Nu-ți ruina nervii, când cu o mișcare ușoară a mânei, cu cea mai mică întrebuintare a creerului poți avea rezultate absolut sigure în calcul. Mașina noastră universală pentru adaugeri, sau aceea care face cele 4 operațiuni fundamentale, o arătăm ori unde în țeară. Mașina lucrează cu celeritate de zece ori mai mare, decât cel mai isteț calculator.

Prețurile mașinilor de 700—1200 cor.

«YOST» maș. de scris soc. pe acț.

secția mașinelor de calculat. (3—5)

Budapesta, palatul »New-York«.
Director: M. KÁLDOR.

AVIS!

În Cistelec Comit. Cojocuej se află de vânzare: o casă cu 4 odăi, grădină, loc intern 3 jug. arător și 3 jug. rit, și la hotar 60 jugăre loc bun.

A se adresa la Simeon Pop, preot gr.-cat. în Drag p. u. Hidalmás. (2—4)

FALK IMRE

Cluj Piața Széchenyi nr. 39.

În prăvălia mea se vind mașine de cusut, biciclete, ace de cusut, fine, din oțel englez, pe lângă plătire în rate.

Mare atelier mecanic.

Primim repararea mașinelor de cusut, bicicletelor și a altor obiecte, cari se țin de specialitatea aceasta.

Serviciu prompt și acurat!

Comande din provincie se efectuesc cu cea mai mare acurateță.

Agentură pentru mașine agronomice.

Cu deosebită stimă

(2—20)

Falk Imre

Piața Széchenyi nr. 39.

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 „Transsylvania” Fondat 1868

se recomandă pentru încheierea de Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre, pe cheltuelile înmormântării etc. în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: Despăgubiri prestate: 105 milioane cor. 7 milioane coroane.

Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acusitori buni se caută în condițiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketér 16.

Asigurări se pot face la »Economul« și la Agentura »Transilvaniei« în Cluj.

La tipografia »Carmen« în Cluj se află: Estras din Matricula botezaților, cununaților și morților, cu prețuri moderate.

Frumos, curat, scrie

numai mașina de scris (3—10)

YOST

care și multiplică, pentru că mașina de scris Yost nu e cu bandă.

Prețul 600 cor.

Mașini folosite între 300 și 400 cor. Acestea se reparaază în atelierul nostru minunat arangeat.

Un an garanție atât pentru mașinile noue, cât și pentru cele vechi.

»Yost«, mașină de scris societate pe acții

Budapest, Palatul New-York
Director M. Káldor.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« de-oare-ce »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja efinăitatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

• Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,
V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

17—52

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește asigurări pe viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: 34,600.000	Cor.: 274,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4
în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edinburg. (Anglia).